

Oponentní posudek na disertační práci

Název práce:

Psychologické aspekty výuky pohybu na internetových stránkách s odečítačem obrazovky

Autor: Mgr. Jaromír Tichý

Školitel: doc. PhDr. Jana Miňhová, CSc.

Oponent: prof. RNDr. Eva Milková, Ph.D.

Předložená práce je prací nevidomého studenta, který v ní zúročuje své zkušenosti.

Autor se v ní zabývá návrhem, realizací a evaluací kurzu určeného pro prakticky nebo úplně nevidomé uživatele, ve kterém by se tito naučili pracovat s internetem pomocí odečítače obrazovky. Při tvorbě kurzu se autor zaměřil i na zohlednění pedagogicko-psychologických přístupů k uživateli při realizaci kurzu.

Jaromír Tichý nejprve v teoretické části předložené práce charakterizoval a vymezil použité pojmy z oblasti tyflopédie, psychologie a informatiky. Zamyslel se též nad problémy současného systému vzdělávání nevidomých a slabozrakých uživatelů počítačů se speciálním software v České republice a uvedl specifika výuky na internetu u nevidomých.

V praktické části popsal provedený výzkum, který byl realizován formou případové studie.

Práce je napsána fundovaně, jednoznačně dokládá autorovu odbornost, zájem a rozsáhlé zkušenosti s uvedenou problematikou.

K práci mám několik připomínek, především tu, která se týká cílů práce.

- Formulace cíle práce je nepřesná, a formulace dílčích cílů matoucí.

Upřednostnila bych formulaci pouze cíle práce, např. následovně:

„Cílem disertační práce je návrh a evaluace kurzu, zahrnujícího vhodné psychologicko-didaktické aspekty, pomocí něhož se nevidomý uživatel naučí samostatně se pohybovat na internetu s odečítačem obrazovky.“

Pak již autor uvádí popis výzkumu. Ten proběhl ve dvou etapách. V první došlo k provedení následujících činností (nikoli cílů)

- a) vytvoření individuálních plánů a studijních materiálů pro kurz,
- b) na základě analýzy vytvořených materiálů vymezení psychologicko-didaktických aspektů, které jsou důležité pro kurz pohybu s odečítačem obrazovky na internetu,
- c) vytvoření osnovy kurzu pohybu na internetu s odečítačem, která by umožnila výzkum vymezených psychologicko-didaktických aspektů, a realizaci kurzu se screen-readery JAWS a NVDA.

Ve druhé etapě byl kurz evaluován a vytvořen systém doporučení z hlediska informatiky i didaktiky pro další výzkum v oblasti tvorby a evaluace kurzu pohybu na internetu s odečítačem.

- str. 43 – ve větě „Jejich přehled jsem představil v kapitole s názvem Výstupy s kurzu a dalších konzultací.“ bylo vhodné uvést číslo kapitoly. Kapitola s takto uvedeným názvem totiž v práci není.

Menší nepřesnosti, které se v práci vyskytly:

- str. 32, bod d) – mělo být použito spojení slov „Občasné nedostatky“ nikoli „Časté nedostatky“
- autor zaměnil „etapa kurzu“ s „částí kurzu“ – viz strany 60 b), 62 d), 63 e), 64 f)
- na str. 103, bod c) – jedná se o desátou hodinu, nikoli sedmnáctou. Odtud pak pramenilo špatné číslování dalších hodin u Kurzu č. 5.

Otázky k obhajobě

- Proč jste se rozhodl pro použití pojmu proband – namísto např. uživatel, frekventant? A proč jste tento pojem na začátku práce nevysvětlil? Nerozumím totiž větě, kterou uvádíte na str. 34: „Informace z kurzu, který jsem realizoval s klientem, byly použity pro první etapu výzkumu. V dalších částech textu budu proto používat pojem proband.“, přičemž pojem proband byl již několikrát v textu použit.
- na začátku str. 42 je uvedeno: „Chyběly cvičné webové stránky, které by odpovídaly látce, která je rozdělena do sedmi bodů ve výše uvedené osnově.“ Prosím autora, aby uvedl, o jakých 7 bodů se jedná.
- N str. 123 uvádíte: „Bylo by také velmi přínosné, kdyby byla vytvořena počítačová hra, díky níž by se nevidomí klienti snadněji učili klávesové zkratky.“ Mohl byste naznačit návrh nějaké takové hry?

Přínos předložené práce pro praxi je zřejmý. Díky získaným zkušenostem autora a jeho návrhu kurzu, mohou být spuštěny kurzy, které nevidomým uživatelům počítače velmi pomohou při práci nejen s internetem.

Dizertační práci Mgr. Jaromíra Tichého *Psychologické aspekty výuky pohybu na internetových stránkách s odečítačem obrazovky* i přes výše uvedené připomínky doporučuji přijmout k obhajobě před komisí studijního oboru Informační a komunikační technologie ve vzdělávání ve studijním programu Specializace v pedagogice a po úspěšném obhájení udělit titul Ph.D.

V Hradci Králové, 24. 11. 2023

prof. RNDr. Eva Milková, Ph.D.